

Grootschalige Duurzame Opwek Energie

De Eendenkooi Zoeterwoude-Rijndijk

Aanwezig: ca. 40 personen

- Ca. 5 bewoners
- agrariërs en grondeigenaren
- vertegenwoordigers van diverse belangenorganisaties en bedrijven
- ontwikkelaars van zon- en windprojecten
- medewerkers van bureaus Populytics en Bosch & Van Rijn
- onafhankelijk gespreksleider Thijs Kraassenberg
- wethouder Angelique Beekhuizen en diverse raadsleden
- ambtelijke ondersteuning

De aanwezigen vormden een zeer diverse groep, met uiteenlopende belangen en meningen over opwek van duurzame energie. De besprekingen verliepen inhoudelijk en respectvol. In de pauze en na afloop waren er veel informele gesprekken.

Tijdens deze avond zijn drie presentaties gehouden.

1. Matteo de Visser, projectleider zon- en windenergie van gemeente Zoeterwoude, gaf een overzicht over het proces: wat aan deze avond voorafging en welke processtappen op deze avond volgen.
2. Niek Mouter, directeur van Populytics, presenteerde de resultaten van de door zijn bureau gehouden raadpleging en beantwoorde de vragen over deze raadpleging.
3. Berber Koopmans, adviseur van Bosch& van Rijn, presenteerde de resultaten van de ruimtelijke analyse en lichtte toe met welke regels rekening gehouden moet worden bij de ruimtelijke inpassing van windmolens.

De drie presentaties zijn los bijgevoegd. De aanwezigen stelden diverse verhelderende vragen aan de adviseurs. Aan het eind hebben de fractiewoordvoerders een korte reactie gegeven op de inhoud.

De avond werd geopend en gesloten door wethouder Angelique Beekhuizen.

Highlights

Uit de toelichting van Niek Mouter:

Er is een raadpleging uitgevoerd waarbij deelnemers zelf de kans kregen keuzes te maken over windmolens, zonnevelden en zonnepanelen op daken. Dit is gebeurd in een zogenaamde Participatieve Waarde Evaluatie (PWE). De heer Mouter gaf een toelichting op de methode en enkele uitkomsten die opvielen. Hij benoemde het hoge aantal deelnemers. Opvallend is ook dat van de uitgevoerde raadplegingen van Populytics over windenergie, nog niet eerder een raadpleging een zo hoge waardering kreeg van de deelnemers. Door enkele aanwezigen is de raadpleging als sturend ervaren. Als redenen dat meer ouderen dan jongeren de raadpleging hebben ingevuld heeft Niek geantwoord dat dit verschillende redenen kan hebben. Ouderen hebben meer tijd en zijn in het algemeen iets meer maatschappelijk betrokken (burgerbesef, vergelijkbaar bij verkiezingen). Naar dit soort deelname-patternen (ook over de moeilijkheidsgraad) wordt onderzoek gedaan. Een

gemiddelde invulduur van 20 minuten, zoals hier, is optimaal. Ca. 10% heeft de raadpleging halverwege gestopt en dat is een gebruikelijk percentage.

Over de sheet met de tekst: “1 op de 4 inwoners maakt een keuze om niet over windmolens mee te denken”. 26% van de deelnemers wenst geen windmolens. “Niet mee te denken” is daarom onjuist.

Bewoners kijken integraal naar het energievraagstuk. Daarom is grootschalige opwek integraal gepresenteerd in de raadpleging. Hoewel zon-op-dak bijna geen ruimtelijke impact heeft, is het voor de inwoners een relevante beleids optie. Het advies van Populytics is om naar de inwoners ook een integraal plan te presenteren, zodat de inwoners de samenhang zien. Vanuit deelnemers kwam nog de suggestie om andere opties mee te nemen zoals WKO of aardwarmte. Hoewel dit relevante bronnen zijn, tellen ze niet mee als extra opwek van elektriciteit voor de Regionale Energiestrategie (RES). Over zon-op-dak werd duidelijk dat het ging over de daken met mogelijkheid van 50+ panelen. Hier lijkt nog veel mogelijk, al werd ook meegegeven dat niet alle dakconstructies hier geschikt voor zijn.

Bij windenergie denken de meeste bewoners aan het voorkomen van overlast. Bij zonne-energie denken de mensen aan gevolgen voor natuur en landschap.

De bewoners hebben vaak een hoge ambitie in het voorzien van de behoefte aan elektriciteit binnen de gemeente, maar slechts een klein gedeelte vult die ook in met de binnen Zoeterwoude beschikbare opties. Het gaat dus om het zoeken van balans.

[Uit de toelichting van Berber Koopmans](#)

Dit onderzoek ziet op de zoekgebieden binnen de gemeente. De ruimtelijke analyse geeft inzicht in welke juridische en ruimtelijke belemmeringen er zijn. Denk aan de minimale afstand die tot woningen gehouden moet worden of waar natuur is. Op basis van de ruimtelijke analyse is duidelijk te zien waar binnen Zoeterwoude nog windturbines en/ of zonnepanelen kunnen komen. Ook laat de ruimtelijke analyse zien dat er niet overal meer evenveel plek is voor windenergie.

Voor windenergie maakt het Rijk momenteel nieuwe normen. Naar verwachting worden die in de loop van 2024 vastgesteld en pas dan kunnen we die hanteren. Deze conceptnormen zijn ook gebruikt in de ruimtelijke analyse.

[Vragen uit de zaal \(selectie\)](#)

Heeft herweging van de uitkomsten plaatsgevonden vanwege een lagere deelname van praktisch geschoolden? Nee, dat bleek niet nodig te zijn, omdat de resultaten van praktisch geschoolden enerzijds en van theoretisch geschoolden anderzijds niet van elkaar verschilden.

In de raadpleging en in het beleid wordt uitgegaan van de zoekgebieden van de RES, die door de gemeenteraad is vastgesteld. Aan de gemeenteraad werd gevraagd om de zoekgebieden voor zonnepanelen te heroverwegen, m.a.w. (ook) zonnepanelen buiten de zones langs de A4 en N11 toe te staan. Dit raakt ook het provinciaal beleid.

Is het meegenomen om “belanghebbenden” een zwaardere stem te geven in de raadpleging, bijvoorbeeld de mensen die te maken krijgen met slagschaduw of erop uitkijken? Dit is niet meegenomen, maar het is wel bekend dat mensen in de buurt van de zoekgebieden zich meer zorgen maken dan zij die verder weg wonen. In de raadpleging is dit nauwelijks zichtbaar.

Kunnen de lampjes bovenop de turbines achterwege blijven, want die zijn op kilometers afstand te zien? Dit zal worden uitgezocht.

Zou de provincie solitaire windmolens kunnen toestaan? Hierover zal op aanraden van een deelnemer worden gesproken met de provincie.

Welke afstand moet gehouden worden tot de transportleidingen van Warmteling die binnenkort aangelegd zullen worden in zoekgebied 1? Dit is 8 meter.

Er is gevraagd naar de positie van natuur in het beleidskader en naar benodigde vormen van natuuronderzoek (o.a. quick scan) in het planproces. Deze vraag zal in het volledige verslag worden beantwoord. Daarbij zal er ook aandacht gegeven worden aan de weidevogelgebieden (provinciaal beleid). Daarbij moet goed opgelet worden of up-to-date gegevens (databases) van de weidevogelstand in de verschillende gebieden gehanteerd wordt.

Zouden de windmolens niet beter in buurgemeenten geplaatst kunnen worden, bijvoorbeeld Leidschendam-Voorburg of in een andere regio-gemeente? Er zijn gesprekken met buurgemeenten over grootschalige opwek, maar we kunnen de opgave niet wegschuiven naar een ander RES-gebied of een andere gemeente, waar ook al opgaven voor duurzame energie zijn. De regio Holland Rijnland heeft een flinke opgave en daarmee heeft Zoeterwoude ook een verplichting.

Overige vragen

Er zijn nog meer vragen gesteld en de aanwezigen hebben de gelegenheid om aanvullende vragen te stellen tot 30 april. Daarna zal het volledige verslag van de bijeenkomst opgesteld worden en medio mei worden gepubliceerd.

Vragen tijdens bijeenkomst op 17 april 2024

Concept 6 juni 2024, Matteo de Visser

	Vraag	Antwoord
	➤ Vragen over de methodiek raadpleging Populytics	
1	Zitten we in de NIMBY politiek of niet? Is het mogelijk om de inbreng van belanghebbenden zwaarder te laten meewegen, bijvoorbeeld van hen die slagschaduw zullen krijgen?	In de raadpleging spelen de locaties een rol, want er zijn in de raadpleging kaartjes opgenomen met de zoekgebieden voor wind- en zonenergie. Het blijkt dat inwoners uit verschillende gebieden soms de zoekgebieden verschillend beoordelen. Dit is echter geen patroon (statistisch significant). Het is niet mogelijk dat de stem van bepaalde deelnemers een zwaarder gewicht te geven in de raadpleging.
2	Is er rekening gehouden met praktisch en theoretisch opgeleide mensen in de zin dat de uitkomsten zijn herwogen vanwege de lagere deelname van praktisch geschoolden?	Dat was niet nodig. Bij de analyse van de resultaten bleek dat theoretisch en praktisch opgeleide mensen in Zoeterwoude het vergelijkbaar hebben ingevuld.
3	Waarom ga je pas herwogen na het zien van de uitkomsten?	Er wordt door Populytics vaak herwogen op de klassieke demografische kenmerken leeftijd, opleiding en geslacht, en soms ook geografische kenmerken, zoals een woongebied. Dit wordt gedaan om de bevolking zo goed mogelijk te volgen. Als er bijvoorbeeld een groep iets ondervertegenwoordigd is onder de deelnemers in vergelijking met de populatie, dan krijgt deze groep in de resultaten een iets zwaardere weging. Dit wegen staat in principe los van de uitkomsten, maar we doen wel gevoeligheidsanalyses om te controleren in hoeverre het herwegen effect heeft op de resultaten. Voor dit onderzoek zagen we dat herwegen op leeftijd, geslacht en woongebied relevant is, maar opleiding bijvoorbeeld niet.
4	Wat is de invloed van het corrigeren voor de jongeren op de uitkomsten?	Onder de deelnemers waren jongeren iets ondervertegenwoordigd ten opzichte van het aandeel jongeren in de gemeente. De antwoorden van de jongeren die meededen is daarom iets zwaarder gewogen. De verschillen tussen de opvattingen van jongeren en ouderen worden relevant geacht in dit onderzoek, dus daarom is in de herweging leeftijd meegenomen, maar de effecten van de herweging zijn klein. Om een voorbeeld te geven: met herwegen (voor leeftijd, geslacht en wijk) kiest 30,8% van de inwoners van Zoeterwoude voor de optie

		'drie grote windmolens langs de A4 op plek 1'. Zonder herwegen van de data gaat dit om 30,4% van de deelnemers die voor deze plek kiest.
5	Zijn er mensen die niet de gehele raadpleging hebben afgerond? (als zo'n raadpleging te moeilijk of te lang is wordt snel doorgeklikt).	Ja zo'n 1.000 bewoners zijn gestart en daarvan hebben 885 deelnemers de raadpleging afgerond. Dit is een gebruikelijke verhouding.
6	Duur van de raadpleging: hoelang doen mensen erover om deze in te vullen?	De gemiddelde invultijd was ca. 20 minuten; sommige mensen waren sneller klaar en sommige mensen later.
7	De raadpleging is meer ingevuld door ouderen. Hoe kan dat?	Populytics doet onderzoek naar dit fenomeen, maar het lijkt te komen doordat ouderen meer tijd hebben en in het algemeen meer betrokkenheid te hebben bij maatschappelijke vraagstukken.
8	Waren de vragen in de PWE sturend naar de keuze voor windmolens en zonneparken, oftewel gaf de opzet van de raadpleging aanleiding waardoor de deelnemers sneller voor windmolens en zonneparken kozen dan ze zelf zouden willen?	<p>Eenzijds: de inwoners waren vrij om wel of niet te kiezen voor windmolens en zonneparken. Wie bij de opties niets selecteerde, werd niet gecorrigeerd of gestraft o.i.d.. Alle deelnemers hebben vrijwillig en anoniem de raadpleging ingevuld. De relatief grote steun (>40%) voor windmolens en zonneparken laat zien dat veel inwoners deze vormen van hernieuwbare energie accepteren.</p> <p>Anderzijds: de raadpleging startte met vragen over klimaatverandering en verbruik van energie binnen Zoeterwoude. De vraag naar hernieuwbare energie werd daarmee duidelijk op tafel gelegd. Wellicht voelden inwoners zich daardoor enigszins verplicht om windmolens en zonneparken te kiezen.</p> <p>Hernieuwbare energie is geen hobby van het college, maar een opdracht vanuit het Rijk en de provincie, welke overheden ook democratisch gekozen zijn. De opdracht/opgave is opgenomen in de RES1.0, die de gemeenteraad van Zoeterwoude ook heeft vastgesteld. Er is daarom een duidelijke behoefte aan hernieuwbare energie en daarom zijn de vragen logisch in welke mate en hoe we in Zoeterwoude invulling willen geven aan de opgave voor hernieuwbare elektriciteit.</p>
	➤ Resultaten raadpleging Populytics	
9	Zijn de antwoorden onafhankelijk van woonplaats?	Nee, de voorkeuren lijken soms door de woonplaats te worden beïnvloed, maar de verschillen zijn niet significant (statistisch). Zie ook vraag 1 en 11.
10	Waarom zijn de deelnemers aan de raadpleging opgedeeld in 4 groepen bij de uitwerking resultaten?	Het blijkt dat de bevolking op te delen is in 4 profielen. De antwoorden van de deelnemers binnen dezelfde profielen lijken op elkaar en de 4 profielen verschillen daardoor duidelijk van elkaar. De profielen laten zien welke

		denkpatronen er in de samenleving zijn en dat inzicht kan gebruikt worden in beleidscommunicatie.
11	Is de vraag toegevoegd of er wordt uitgekeken op een windturbine? De vraagsteller acht dit een relevant gegeven. De hoeveelheid slagschaduw is veel meer als je er dichtbij woont. Dan ben je belanghebbende, volgens de vraagsteller.	Voor de raadpleging was de gemeente opgesplitst in drie deelgebieden: 1) Zoeterwoude-Rijndijk, 2) Zoeterwoude-Dorp en de strook langs de A4 en 3). Zuideinde en het buitengebied ten oosten van Zoeterwoude Dorp. De woonlocatie van de deelnemers is meegenomen, doordat voor de drie gebieden drie aparte sets codes zijn aangemaakt en aan de bewoners verstrekt. Zie ook het antwoord op vraag 9. Het uitkijken op of in de buurt wonen van een windmolen is niet meegenomen, omdat dat in onze situatie praktisch niet uitvoerbaar is. De raadpleging ging over mogelijke toekomstige windmolens in de zoekgebieden, waarvan de exacte positie nog niet bekend is, waardoor het nagenoeg onmogelijk is uit te maken welke omwonenden daar belanghebbende zullen zijn en welke niet.
12	Is er gevraagd naar ervaringsdeskundigen in de raadpleging? Dus mensen die in de nabijheid van een windturbine wonen?	In de raadpleging is gevraagd naar: “In Zoeterwoude wekken we op dit moment duurzame elektriciteit op met zes windmolens. En er zijn een aantal bedrijven met zonnepanelen op daken. Wat vindt u van deze windmolens en zonnepanelen op daken?” De ervaringen met de huidige windmolens konden hier ingevuld worden.
13	Is de opwekcapaciteit meegenomen in de raadpleging?	Jazeker, de opwekcapaciteit van windmolens van verschillende omvang en de opwekcapaciteit van zonnevelden van verschillende omvang is meegenomen.
14	In hoeverre zijn bewoners geïnteresseerd in het meeprofiteren van de energie-opwek?	Het meeprofiteren van de energie-opwek is door een gedeelte van de deelnemers benoemd. Bij de meeste deelnemers zijn de zorgen in het algemeen groter dan de kansen. Zie pagina 59 van het rapport.
	➤ Vragen proces beleidskader en bevoegdheden	
15	Welke overheid neemt uiteindelijk het besluit over het toestaan van windturbines en zonnevelden?	De provincie stelt in de Omgevingsverordening regels over windparken, en over de bescherming van natuur en het landschap. In de Omgevingsverordening wordt vastgelegd waar de provincie windmolens toestaat en waar niet. Voor het bouwen en exploiteren van windmolens is altijd een vergunning nodig. De provincie is “bevoegd gezag” (verleent vergunningen) voor grote windparken. Wel kan de provincie deze bevoegdheid aan de gemeente Zoeterwoude overdragen. Dan is de gemeente bevoegd de vergunningen te verlenen. Voor vergunningen over windparken moet dan nog steeds voldaan worden aan de

		<p>regelgeving over windparken en natuur van de provincie. Deze regels staan in de Omgevingsverordening van Zuid-Holland.</p> <p>Voor zonneparken is de gemeente “bevoegd gezag” om vergunningen te verlenen.</p> <p>Daarnaast kunnen gemeenten in beleidskaders aanvullende voorwaarden opnemen waaraan wind- en zonneparken moeten voldoen. Hierbij kunnen ook gebieden (binnen de zoekgebieden van de RES) worden uitgesloten of juist worden aangewezen waar deze opwek mogelijk is.</p>
16	Welke rol speelt de provincie in de besluitvorming over de zoekgebieden?	<p>Provincie, waterschappen en gemeenten vormen samen de RES Holland Rijnland. Binnen de RES zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van duurzame opwek van energie en zijn zoekgebieden voor wind en zon aangewezen. De Raad van Zoeterwoude heeft de zoekgebieden in de RES vastgesteld.</p>
17	Waarom wil het gemeentebestuur zo graag meer windmolens?	<p>Zoeterwoude heeft als doel om in 2030 een reductie van 55% CO₂ uitstoot te realiseren. De wijze waarop aan deze opgave wordt voldaan, maakt onderdeel uit van het onderzoek voor dit beleidskader.</p> <p>Om deze opgave te kunnen halen is duurzame opwek van elektriciteit nodig. Dit kan door zon-op-dak, zon-op-land en door windmolens. Het gemeentebestuur onderzoekt een evenwichtige en haalbare invulling van de energieproductie-opgave binnen de gemeente Zoeterwoude. Windmolens leveren relatief veel hernieuwbare energie, terwijl ze weinig grondoppervlak bezetten. Ook de potentie van andere vormen van hernieuwbare energie binnen Zoeterwoude wordt onderzocht (zie vraag 18). Het gemeentebestuur spreekt zelf geen voorkeur uit voor windenergie, maar ziet windenergie als een middel om binnen de gemeente duurzame energie op te wekken om in onze eigen behoefte te voorzien.</p>
18	In hoeverre is zon-op-dak relevant in het beleid?	<p>Er is onderzoek gedaan naar de potentie van zon-op-dak op bedrijfsdaken binnen de gemeente Zoeterwoude. Als we alle 550 daken vol leggen met zonnepanelen kan er ca. 59 GWh aan energie opgewekt worden.</p> <p>Voor zonnepanelen op bedrijfsdaken is in de regel geen wijziging van het omgevingsplan of omgevingsvergunning nodig. In het beleidskader zullen hierover dus niet zozeer randvoorwaarden opgenomen worden. Wel wordt gedacht aan stimuleringsmaatregelen. Een substantiële toename van opwek met</p>

		zon-op-dak op bedrijven vermindert de behoefte aan windenergie en zon-op-land.
19	In hoeverre is het RES doel binnen Holland Rijnland haalbaar zonder wind?	Zonder windenergie is de doelstelling om 55% minder CO ₂ te produceren in 2030 niet haalbaar. 1 hele grote windmolen (255 m tip) wekt ongeveer evenveel op als 2 grote windmolens (180 m tip) en dat is gelijk aan ongeveer 20 tot 25 ha zonneveld.
20	Accepteert de provincie solitaire windturbines? Volgens de vragensteller is er een aangescherpt beleidskader vanuit de provincie.	In de Omgevingsverordening van de provincie staan geen regels over solitaire windturbines. In de Omgevingsvisie staat dat solitaire windmolens vanuit de ruimtelijke kwaliteit niet gewenst zijn. Uit overleg met de provincie blijkt dat de provincie het liefste meerdere windturbines in een lijnopstelling langs grote landschapselementen ziet, zoals langs infrastructurele lijnen. Toch ziet de provincie ook het belang van solitaire windturbines gezien de opgave die voorligt vanuit het Klimaatakkoord en de huidige achterstanden die de regio's hierop hebben volgens hun eigen voortgangsberichten. In het provinciale coalitieakkoord is dan ook terug te lezen dat "[...] enkele tientallen windmolens op land [...] erbij moeten komen."
21	Heeft de gemeente een eigen RES-doelstelling?	Nee, de gemeente Zoeterwoude heeft geen eigen RES-doelstelling. We doen wel onderzoek naar de lokale energiebehoefte c.q. het verbruik, zodat we daaraan een doelstelling kunnen relateren.
22	RES ambitie is voor een hele regio. Daarnaast zijn er ook meerdere RES regio's. Kan een andere gemeente bijdragen aan de doelstelling voor duurzame opwek van Zoeterwoude?	Het uitruilen van duurzame opwek met andere RES-gebieden is niet mogelijk. We zijn wel in gesprek met buurgemeenten en om te kijken waar mogelijk samenwerking kan plaatsvinden.
23	Vraagstelling aan gemeente; zou de raad bereid zijn, als er technische ruimte is buiten de aangewezen zoekgebieden, de zoekgebieden kritisch te heroverwegen.	Er is niet gekeken naar mogelijkheden buiten de zoekgebieden. De raad heeft herhaaldelijk uitgesproken dat de zoekgebieden langs grootschalige infrastructuur de enige zoekgebieden zijn, bijv. in het raadsbesluit van 25 mei 2023 .
24	In hoeverre zoekt Zoeterwoude naar aardwarmte als alternatief?	Duurzame elektriciteit en duurzame warmte zijn twee afzonderlijke onderwerpen, hoewel er wel samenhang is en ze soms ook voor de ander in de plaats kunnen komen. Wanneer elektriciteit als bron voor warmte ingezet wordt, neemt de behoefte aan duurzame elektriciteit toe. Wanneer aardwarmte wordt ingezet als bron voor warmte, neemt de behoefte aan duurzame elektriciteit af. Ook in het laatste geval blijft nog veel duurzame elektriciteit nodig.

25	Is er een specifieke MER procedure voor een concreet windproject in een zoekgebied?	Een initiatiefnemer moet eerst een project-mer. uitvoeren, voordat een vergunningaanvraag voor een windproject ingediend kan worden.
26	Wordt er nog meer ruimtelijk onderzoek gedaan?	Binnen de gemeente wordt momenteel gekeken naar andere ruimtelijke plannen en wensen die mogelijk invloed kunnen hebben op de ruimte voor windenergie.
27	Waarom is in de presentatie een maximale mogelijke opwek van wind-op-land, zon-op-land en zon-op-dak gegeven?	De optelling betreft een indicatie van wat momenteel maximaal mogelijk duurzaam opgewekt kan worden binnen de gemeentegrenzen. Daarnaast geeft het ook een beeld van de potentie van de verschillende vormen van duurzame opwek.
	➤ Technisch ruimtelijke studie opwek zoekgebieden	
28	Wat wordt verstaan onder het juridisch kader waaraan is getoetst in de ruimtelijke analyse?	<p>Alle juridische relevante wet- en regelgeving is meegenomen in de ruimtelijke analyse. Deze regels zijn vertaald in minimale afstanden die je moet aanhouden tot windmolens. Het gaat om de volgende afstanden:</p> <p>Afstand tot woningen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van geluidsregels is afstand tot woningen minimaal 300 meter. • Op basis van ontwerp-windturbine bepalingen (landelijke normen die nog niet zijn vastgesteld) is de minimale afstand 2x tiphoogte aangehouden. In het onderzoek is dat 360/500 meter (behorend bij bandbreedte tiphoogte 180-250 meter). Wellicht zijn hierop voor een enkele woning uitzonderingen mogelijk. <p>Wieklengete afstand;</p> <ul style="list-style-type: none"> • De afstand van minimaal 83 meter is gebaseerd op de windmolens met een wieklengete van 83 meter (en een tiphoogte van 250 meter) en er betreft een verbod op overdraai van wieken over bijvoorbeeld een weg. <p>Zachte belemmeringen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Buisleidingen: er is nu een inschatting gemaakt; de afstand is later te bepalen in overleg met de Gasunie (Warmtelinq). • Weidevogel gebied: nader ecologisch onderzoek is nodig en hierover moeten afspraken gemaakt worden met de provincie. • Molenbiotoop = provinciale regeling.
29	Wat is het verschil tussen harde en zachte belemmeringen?	Harde belemmeringen sluiten de ontwikkeling van windenergie op voorhand uit. Een zachte belemmering zorgt er voor dat er extra onderzoek gedaan moet worden, of dat er een aandachtspunt aanwezig is op de betreffende locatie. Echter sluit dit de ontwikkeling van windenergie niet uit.

30	Waarom worden de gebieden nog als zoekgebieden aangewezen als alle zoekgebieden voor wind zachte belemmeringen hebben.	<p>De zoekgebieden volgen uit de RES Holland Rijnland. Bij het vaststellen van de zoekgebieden waren de concept (of ontwerp) windturbine normen nog niet bekend. Deze nieuwe concept-normen zijn strenger dan de huidige regelgeving voor windturbines. Door de mogelijke nieuwe windturbinenormen is een groter gebied belemmerd dan op basis van de huidige regelgeving. Daarnaast worden de zoekgebieden belemmerd omdat ze in weidevogelbeschermingsgebieden liggen. Het is momenteel onduidelijk of onder voorwaarden daar wel windmolens mogelijk zijn.</p> <p>Enkel op plekken in het Groene Hart ligt onbelemmerd gebied voor windmolens. In de RES is gekozen om het Groene Hart uit te sluiten van windturbines en enkel aan de randen zoekgebieden aan te wijzen.</p>
31	Kunnen de windmolens gebouwd worden, gezien de netcongestie?	<p>De capaciteitskaart invoeding elektriciteitsnet laat zien dat er in/rondom Zoeterwoude gebieden zijn waar geen netcongestie aanwezig is. Daarnaast is een groot gedeelte geel gekleurd, wat betekent dat er beperkt netwerkcapaciteit beschikbaar is. Zie voor de gehele kaart: https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/ (Gebruik de knop terug levering, rechtsboven). Netbeheerders breiden de komende jaren het net en de mogelijke aansluitmogelijkheden hierop uit. Daarnaast zou bij een wind / en of zonnepark ook batterijopslag gerealiseerd kunnen worden, waardoor een kleinere aansluiting mogelijk is. Ook is rechtstreeks leveren een optie. Er zijn dus voldoende alternatieven.</p> <p>We zijn nu bezig met het opstellen van een beleid. Vervolgens zal een daadwerkelijk initiatief gestart kunnen worden. Het is aan initiatiefnemer om te onderzoeken hoe hij de opgewekte elektriciteit gaat leveren. Voordat een windturbine daadwerkelijk produceert, duurt het nog zeker 3 tot 5 jaar. Het kan zijn dat netcongestie dan deels is opgelost, maar het aandachtspunt blijft de komende jaren actueel.</p>
32	Wat is de afstand tot de Warmtelinq waterleidingen, waarmee warmte uit Rotterdam naar Leiden wordt aangevoerd?	<p>De Warmtelinq leidingen lopen door zoekgebied 1 voor windmolens. In het bestemmingsplan is aangegeven dat binnen een afstand van 8 meter tot de leidingen niet gebouwd mag worden.</p>

33	Wat is het verschil tussen de geluidsoverlast van grote (tiphoogte <180 meter) en van hele grote (tiphoogte <250 meter) windmolens?	De geluidsproductie is afhankelijk van het windturbinetype. Daarbij is niet op voorhand te zeggen welk formaat meer geluidsproductie levert. Zo zijn er grote formaten turbines die stiller zijn dan kleinere formaten.
34	Hoe zijn de afstanden tot rijkswegen bepaald?	De overdraai van wieken over rijkswegen moet voorkomen worden. Daarom is een afstand van 1 wieklenge aangehouden.
35	Kan er afgeweken worden van de gehanteerde afstanden in dit onderzoek? Oftewel zou de gemeente zelf een (grotere, strengere) minimale afstand kunnen instellen?	Het ruimtelijk onderzoek kijkt naar wat wettelijk mogelijk is en de landelijk vastgestelde minimale afstanden. In het beleidskader kan de gemeente andere 'strengere' afstandseisen opnemen. Het is uiteindelijk aan de raad hierover een besluit te nemen.
36	Kunnen de rode lampen achterwege blijven?	Hogere windmolens hebben 's nachts rode lampen aan staan. Deze zogenaamde obstakelverlichting is verplicht voor de veiligheid van vliegverkeer. De laatste tijd wordt soms gebruik gemaakt van naderingsdetectie. Bij naderingsdetectie gaat de rode verlichting 's nachts alleen aan als een vliegtuig of ander luchtvaartuig dichtbij de windturbine is. Daardoor is de verlichting minder aan. Onderzocht moet worden of naderingsdetectie mogelijk is voor de locaties binnen Zoeterwoude.
37	Zijn zoekgebieden zelf ook een soort zachte belemmering?	Nee, de zoekgebieden zijn zelf geen zachte belemmering. De zoekgebieden (schematisch op kaart gezet) zijn enkel de gebieden waarbinnen gezocht wordt naar mogelijkheden voor windenergie.
38	Hoe komt het dat zoekgebied 4 is gesplitst in de ruimtelijke analyse?	Doordat er een buisleiding loopt door zoekgebied 4, waarop niet gebouwd kan worden, is het zoekgebied 'gesplitst'. Zowel ten oosten als westen van de buisleiding is er ruimte voor een windturbine, maar op of nabij de buisleiding kan vanwege veiligheidsoverwegingen niet gebouwd worden.
	➤ Natuur	
39	Hoe wordt natuur meegenomen bij de vaststelling van het beleidskader?	Ten eerste zijn natuurgebieden (Natura2000 & Natuurnetwerk Nederland) in principe uitgesloten voor de ontwikkeling van windenergie. In de ruimtelijke analyse zijn minimale afstanden van windmolens tot natuurgebieden meegenomen. De provincie heeft het bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen en naleven van de regels voor natuurbescherming. De provincie heeft ook bepaalde beschermingsgebieden aangewezen, zoals weidevogelbeschermingsgebieden en stiltegebieden. Deze regels zijn in de omgevingsverordening opgenomen. Een

		<p>beleidskader moet aan deze regels voldoen en mag geen soepelere regels stellen. Daarom zijn ook afstanden tot natuur meegenomen in de ruimtelijke analyse.</p> <p>Ook een concreet wind- en/of zonproject moeten aan alle natuurregels voldoen. Voor een concreet project moet een initiatiefnemer onderzoek doen naar de effecten van het project op natuur.</p>
40	Hoe wordt er met de bestaande natuur- en landschappelijke waarden in de gemeente omgegaan?	<p>De raad maakt een afweging tussen landschappelijke waarden en de RES-opgave tot het opwekken van duurzame energie. In de ruimtelijke analyse is rekening gehouden met afstanden tot natuurgebieden en zijn weidevogelgebieden als zachte belemmeringen meegenomen.</p> <p>Voor een concreet project moet een initiatiefnemer eerst onderzoek doen naar de effecten van het project op natuur. Ook de impact van het project op het landschap wordt dan beoordeeld in een project-mer.</p>
41	Wie bepaalt wat een weidevogelgebied is?	De provincie Zuid-Holland heeft de weidevogelgebieden aangewezen. Deze gebieden en bijbehorende regels zijn opgenomen in de omgevingsverordening van de provincie.
42	Welke gegevens worden er gebruikt voor het beoordelen van effecten op weidevogels?	In het beleidskader gaat het om het bestaande beleid van de provincie en de gemeente. Een initiatiefnemer zal in de vergunningaanvraag de benodigde ecologische onderzoeken moeten bijvoegen.
43	Is een quickscan natuur onderdeel richting een beleidskader?	Nee. In het MER dat uitgevoerd is voor de hele RES Holland Rijnland is wel gekeken naar ecologie en op basis van bestaande gegevens en onderzoeken (uit databases).

Nagekomen vragen

44	<p>Zou de gemeente ook positief staan tegenover een combinatie van energielandschap en andersoortige ontwikkelingen? (Denk bijvoorbeeld aan een bedrijfsverzamelgebouw met een natuur inclusieve omgeving: zie link). Deze vraag heeft betrekking op het westelijke deel van de Westeinder Polder, langs de A4, ten zuiden van de twee windmolens (Watergeuzen).</p>	<p>Het bedoelde gebied is open veenweidelandschap. De gemeente werkt aan een beleid voor grootschalige opwek en betreft hierbij geen andere nieuwe functies. Gemeente en provincie zullen bedrijfsgebouwen, waarnaar wordt verwezen, in het landelijk gebied niet toestaan. Een bedrijfsverzamelgebouw kan wellicht een plaats krijgen in een nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein.</p>
45	<p>Welke status geeft de gemeente aan de RES gronden? Oftewel, koppelen jullie deze gronden los van het nieuwe beleid dat per 1 januari in principe zon-PV niet meer op landbouwgrond toelaat? (zie bijlage: "Aangescherpte voorkeursvolgorde zon").</p>	<p>Het klopt dat zonne-energie bijna niet meer mogelijk is op agrarische gronden, tenzij sprake is van dat agrarisch grondgebruik blijft bestaan (agri-pv).</p> <p>Rijk, provincies en gemeenten hebben in oktober 2023 nadere afspraken gemaakt over de zonneladder zoals deze in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is opgenomen. De zonneladder in de NOVI ziet er als volgt uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trede 1: Zonnepanelen op daken en gevels • Trede 2: Onbenutte terreinen in bebouwd gebied • Trede 3: Onbenutte terreinen in landelijk gebied • Trede 4: Landbouw- en natuurgronden (nee, tenzij) <p>De afspraken zien op een aanscherping, waarbij bij trede 4 nog stringentere voorwaarden heeft. Daarbij zijn enkel nog de volgende situaties en uitzonderingen mogelijk:</p> <p>A. Combinaties van zonnepanelen met bepaalde vormen van agrarische bedrijfsvoering is mogelijk. Bij agri-pv moet dan sprake zijn van de combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonnepark.</p> <p>B. Als het gaat om landbouwgronden die op termijn een andere bestemming krijgen. Hierover moeten dan al bestuurlijke afspraken gemaakt zijn - de zogenoemde transitiegronden. Op deze gronden mogen maximaal 30 jaar zonnepanelen geplaatst worden, waarna de gebieden hun definitieve bestemming zullen krijgen. Deze situatie doet zich bij Urk voor.</p>

		<p>C. De aanleg van een zonnepark draag bij aan de vermindering van netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal). Dit zal vaak samen gaan met opslag of lokale energieopwekking.</p> <p>Zoeterwoude sluit zich aan bij deze afspraken.</p>
46	<p>Plek 1 is ook onderzocht in het Plan-mer van de provincie Zuid-Holland en hierbij is ook de invloed van windmolens tegenover Vlietlanden, en in nabijheid van Cronesteyn onderzocht.</p> <p>Het kaartje is door de indiener van de vraag bijgevoegd in de e-mail. Het kaartje geeft aan dat die locatie niet geschikt is, wanneer gekeken wordt naar vogels (trekvoegels).</p> <p>Kan de gemeente dit meenemen wanneer er molens vlak bij plek 1 worden gepland? Of wanneer er een molen gepland wordt verderop bij de oude molen bij plek 1?</p>	<p>Ten eerste moet beseft worden dat een Plan-mer voor de hele provincie grofmazig is. In het Plan-mer is dan ook opgenomen dat:</p> <p><i>“De precieze effecten op soorten zijn locatie-afhankelijk en moeten dus nader onderzocht worden bij concrete projecten (ook in relatie tot reeds bestaande turbines en hoogspanningsverbindingen). Om daadwerkelijk te weten of de plaatsing van windturbines een negatief effect heeft op vogels en vleermuizen, is nader onderzoek per soort op specifieke locaties nodig. Dan pas kan worden vastgesteld of de verwachte kwetsbare vogelsoorten daadwerkelijk nadelige gevolgen zullen ervaren van beoogde windturbines. De gebruikte kaartbeelden geven een indicatie van de risico’s voor vogels en vleermuizen bij plaatsing van windturbines in (delen van) de zoekgebieden.”</i></p> <p>Het klopt dat Wind zoekgebied 1 een provinciaal beschermd weidevogelgebied ligt en hier veel van deze vogels voorkomen. Hier is enkel de ontwikkeling van windenergie mogelijk als het verlies van het weidevogelgebied gecompenseerd kan worden. Uit ander onderzoek blijkt dat hier een hoge (broed)vogel dichtheid aanwezig is. Daarnaast blijkt dat er op deze locatie jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn. De kans op verstoring van deze vogels is aanwezig. Daarom moet minimaal buiten broedseizoen worden gewerkt. Uit de monitoring van bureau “Van der Goes en Groot” is goed te zien hoe (delen van) dit zoekgebied een soort hotspot is voor vogelsoorten.</p> <p>Wind zoekgebied 2 valt in een gebied dat minder nesten per hectare heeft dan zoekgebied 1. Ook hier zal waarschijnlijk verstoring plaatsvinden en moet er buiten het broedseizoen worden gewerkt. Maar de kans dat er veel jaarrond beschermde nesten zitten is kleiner dan bij zoekgebied 1. Alle soorten die bij zoekgebied 1 voorkomen, zitten ook bij of in de buurt van zoekgebied 2, maar verder weg van de A4.</p>

		<p>Indien deze zoekgebieden worden ontwikkeld zal dus nader ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn specifiek gericht op deze locaties en de daar aanwezige soorten vogels. Er zal een deugdelijke onderbouwing moeten zijn dat het plan geen negatieve of onacceptabele effecten heeft op de populaties beschermde vogels. Dat zal niet gemakkelijk zijn en voor zoekgebied 2 lijkt dit aannemelijker te zijn dan voor zoekgebied 1.</p> <p>De verstoring van het leefgebied door het plaatsen van windturbines lijkt bij vleermuizen een minder groot probleem te zijn dan bij vogels. Wel kunnen windturbines slachtoffers maken onder vleermuizen. Hiernaar wordt veel onderzoek gedaan. Alle vleermuizen zijn beschermde soorten en 'slachtoffers' mogen niet leiden tot een bedreiging van de instandhoudingsdoelstellingen van deze soort. Nader onderzoek is ook hier noodzakelijk, waarbij het type, grootte en soorten vleermuizen moeten worden beoordeeld.</p>
47	<p>Plek 2 is ook onderzocht in de Plan-mer van de provincie Zuid-Holland. Kaartje bijgevoegd in de mail. Het kaartje geeft aan dat die locatie niet geschikt is, wanneer gekeken word naar vogels (trekvoegels). Op plek 2 werden ook de invloed van molens/zonpanelen op vleermuizen en (trek) vogels bekeken. Vanuit een ander rapport is er op plek 2/3 tevens sprake van een oversteek gebied van bijzondere vogelsoorten richting de vogelplas en het weidegebied "Munnikenpolder" in Leiderdorp. De plan-mer kaartjes zijn opgenomen in de november 2022 versie van documenten in bovenstaande url. Directe link: om ook de gemaakte plan-mer kaartjes zelf te zien: https://planmer.zuid-holland.nl/energietransitie/4/4 Hieruit zou toch de conclusie getrokken moeten worden dat plek 2 niet geschikt is voor windmolens?</p>	Zie antwoord op vraag 46.

48	Op bladzijde 35 van de rapportage staat dat 33% geen molen kiest. De tabel heeft een vreemde index. En is dus niet duidelijk. Ik wil graag weten:	
A	- hoeveel procent kiest voor 1 windmolen?	<p>Er zijn een aantal plekken waar slechts 1 windmolen gekozen kan worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plek 2, 1 hele grote windmolen - Plek 3, 1 hele grote windmolen - Plek 4, 1 grote windmolen - Plek 4, 1 hele grote windmolen <p>Er zijn 53 mensen die precies 1 van deze windmolenopties kiezen en verder geen windmolenopties, dus die precies 1 windmolen kiezen. (6%, ongewogen)</p>
B	- hoeveel procent kiest voor 2 windmolens?	<p>Er zijn een aantal mogelijkheden om precies 2 (en niet meer of minder) windmolens te kiezen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plek 1, 2 hele grote - Plek 2, 2 grote - Plek 3, 2 grote - Een combinatie van die vier bovengenoemde opties <ul style="list-style-type: none"> o Plek 2, 1 hele grote windmolen + Plek 3, 1 hele grote windmolen o Plek 2, 1 hele grote windmolen + Plek 4, 1 grote windmolen o Plek 2, 1 hele grote windmolen + Plek 4, 1 hele grote windmolen o Plek 3, 1 hele grote windmolen + Plek 4, 1 grote windmolen o Plek 3, 1 hele grote windmolen + Plek 4, 1 hele grote windmolen <p>Er zijn 35 mensen die precies 2 windmolens kiezen. (4%)</p>
C	- hoeveel procent kiest voor 12 Kwh?	<p>Er was 1 windmolen optie waar precies 12 Kwh mee werd opgewekt: 1 grote windmolen op plek 4. 132 mensen kozen alleen voor 1 grote windmolen op deze locatie en verder voor geen andere windmolen optie. Daarmee wekken ze 12 Kwh op met windmolens. Hierbij laten we de opwek met zonnepanelen buiten beschouwing. (15%)</p>
D	- hoeveel procent kiest voor 21 Kwh?	<p>Wanneer we zonnepanelen buiten beschouwing laten, dan zijn er 3 windmolenopties waarmee 21 Kwh kan worden opgewekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Plek 2, 1 hele grote Plek 3, 1 hele grote Plek 4, 1 hele grote

		Er zijn 10 mensen die precies 1 van deze opties kiezen en verder geen andere windmolen-opties.(1%)
E	- hoeveel procent kiest voor 24 Kwh ?	Wanneer we zonnevelden buiten beschouwing laten, dan zijn er 2 windmolenopties waarmee 24 Kwh kan worden opgewekt: Plek 2, 2 grote Plek 3, 2 grote Er zijn 4 mensen die precies 1 van deze opties kiezen en verder geen andere windmolenopties.
F	- hoeveel procent kiest voor 1 plek?	116 mensen kiezen voor windmolen op enkel één plek. (13%)
G	- hoeveel procent kiest voor 1 plek, op plek 1 met 42 Kwh?	Dit is optie 2 hele grote windmolens op plek 1. 192 mensen kiezen voor 2 grote windmolens op plek 1 en verder geen andere windmolenopties. (22%)
H	- hoeveel procent kiest voor 1 plek, op plek 1 met 36 Kwh?	Dit is optie 3 grote windmolens op plek 1. Dit kiezen 216 mensen (24%)
I	- hoeveel procent kiest voor 33 Kwh?	Wanneer we zonnevelden buiten beschouwing laten, dan zijn er twee manieren om 33 Kwh op te wekken: Plek 2, 1 hele grote + Plek 4, 1 grote Plek 3 1 hele grote + Plek 4, 1 grote 10 mensen hebben alleen voor één van deze twee combinaties gekozen en verder voor geen windmolens. (1%)
J	Waarom: de "conclusie" dat 67% kiest voor 1 of meer windmolens; is onduidelijk. De tabel op blz. 35 is onlogisch.	In de staafdiagram is te zien dat 33% van de deelnemers kiest voor 0 GWh opwek met windmolens en dat 67% kiest voor 10-30 GWh opwek of meer. Gemiddeld willen de deelnemers ca. 54 GWh/jaar met windmolens opwekken. De visies van deelnemers lopen sterk uiteen.
49	- Het valt op dat elke keer dat er input werd gevraagd aan stakeholders, dat er dan een beperkte tijdslimiet is genoemd waarbinnen stakeholders dienen te reageren. Vaak maar 1 of 1.5 week. Dit geeft weinig kans om een grondige reactie of zienswijze door te geven. Daarna neemt de gemeente ruim de tijd om zelf het project voort te zetten. Vaak maanden. - Dit is gebeurd na de eerste stakeholders vergadering. De laatste input werd niet afgewacht en de raadpleging werd gepubliceerd.	Het college vindt de inbreng van burgers, bedrijven en belangengroepen van groot belang. Het kan daardoor nog beter aansluiten op wat Zoeterwoude nodig heeft. Om deze reden is ervoor gekozen om, naast de diverse bijeenkomsten, ook een zienswijze procedure te doen, terwijl dit niet wettelijk verplicht is. D.m.v. de twee gehouden bijeenkomsten, maar vooral ook door de raadpleging, heeft het college veel informatie kunnen ophalen over hoe er binnen Zoeterwoude wordt gedacht over grootschalige opwek van duurzame energie. Daarop volgt een zorgvuldige afweging van de verschillende belangen, op basis waarvan het college een onderbouwd voorstel doet aan de gemeenteraad.

<p>Bij de eerste stakeholders meeting voor “inwoners” is het de gemeente ook niet gelukt om 20-40 inwoners bij de meeting te krijgen. Het waren blijkbaar maar 6 inwoners?</p> <p>- De rapportage van de raadpleging werd al gepubliceerd. Er werd niet gewacht tot na 17 april of tot na 25 april (raadsvergadering, o.a. over de raadpleging). Het lijkt erop dat verdere input geen aanpassing op de rapportage gaat geven.</p> <p>- Na 17 april werd wederom een deadline aangegeven: 30 april. Dat is weer een beperkte tijdslimiet waarbinnen stakeholders dienen te reageren.</p> <p>Mijn bijbehorende vragen of acties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Is er hier sprake van echt luisteren naar bewoners/inwoners? 2. Kan de mind-set van beleidsambtenaren worden gecheckt of “participatie” echt belangrijk wordt gevonden? 3. Kan de gemeentesecretaris gevraagd worden of het “participatie” proces werkelijk belangrijk wordt gevonden, en goed wordt ingevuld? 	<p>De intentie van de gemeente in dit traject is om van inwoners te horen hoe zij tegen het complexe vraagstuk van grootschalige opwek van duurzame energie aankijken. De wijze waarop de gemeente hier invulling aan heeft gegeven, zullen wij op termijn evalueren. In een dergelijk participatietraject is er immers altijd ruimte voor verbetering.</p>
---	---